

КРАЄЗНАВСТВО

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

3 2010

Заснований 1927 року Українським комітетом
краєзнавства, репресований у 1930 році.
Відроджений 1993 року з ініціативи
Національної спілки краєзнавців України.

Головний редактор
Петро Тронько

Редакційна колегія
Володимир Адамовський
Олег Бажан —
заступник
головного редактора
Лев Баженів

В'ячеслав Горбик
Віктор Даниленко
Володимир Дмитрук —
відповідальний секретар

Олександр Завальнюк
Віктор Звагельський
Григорій Клепак

Олександр Лисенко
Руслана Маньковська
Андрій Непомняций

Віктор Прокопчук
Олександр Реєнт
Олександр Рубльов

Віктор Савчук —
заступник головного
редактора

Анатолій Ситник
Тарас Чухліб
Ганна Швидько

Засновники:
Національна спілка
краєзнавців України,
Інститут історії
України НАН України

Поштова адреса:
01001, м. Київ-1,
вул. Грушевського, 4, кім. 212
тел. 278-53-05,
279-13-88

Електронна пошта:
bazhanclio@ukr.net

3
2010

ЗМІСТ

Історія України крізь призму мікроісторії та історії повсякденності 4

ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ МІКРОІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Олександр Удод (м. Київ)
ІСТОРІЯ ПОВСЯКДЕННОСТІ ЯК ПРОВІДНИЙ НАПРЯМ
УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІОГРАФІЇ 6

Вадим Бондар (м. Київ)
ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ СЕЛЯНСТВА НАДДНІПРЯНСЬКОЇ
УКРАЇНИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ — ПОЧАТКУ ХХ ст.:
ДО ІСТОРІОГРАФІЇ ПИТАННЯ 10

Володимир Молчанов (м. Київ)
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОБРОБУТУ
НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У ХІХ — НА ПОЧАТКУ ХХ ст. 19

ЛЮДИНА В КОНТЕКСТІ МІКРОІСТОРИЇ

Віталій Тельвак (м. Дрогобич)
ГРУШЕВСЬКОЗНАВСТВО: МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ПОСТУПУ 29

Анатолій Дзагалов (м. Київ)
БУДИНОК-МУЗЕЙ МАРКА ВОВЧКА ЗА МАТЕРІАЛАМИ
ЦДА КБР У м. НАЛЬЧИКУ 36

Інна Ходак (м. Одеса)
ВНЕСОК МИТРОПОЛИТА ЙОСИФА СЛІПОГО У РОЗВИТОК
БОГОСЛОВСЬКОЇ ОСВІТИ у 20–30 рр. ХХ ст. 43

“УНОРМОВАНІ” ТА “ДЕВІАНТНІ” ФОРМИ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ

Ігор Сердюк (м. Полтава)
ПОВТОРНІ ШЛЮБИ В ГЕТЬМАНЩИНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ
XVIII ст. (за даними метричної книги Христорожественської
церкви містечка Яреськи Миргородського полку) 48

<i>Тетяна Адамус (м. Київ)</i> МАГІЧНІ ПРАКТИКИ НА ТЕРИТОРІЇ ГЕТЬМАНЩИНИ ТА НА ПІДРОСІЙСЬКИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ У XVIII ст.	56	Затверджено на засіданні Вченої ради Інституту історії України НАН України, протокол № 11 від 23 грудня 2010 р.
<i>Ольга Лаврут (м. Донецьк)</i> ПОЛІТИЧНА ПОВЕДІНКА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В НЕПІВСЬКІЙ УКРАЇНІ	64	
<i>Оксана Міхеєва (м. Донецьк)</i> СПЕЦИФІКА ВИСВІТЛЕННЯ У ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ ПРОБЛЕМАТИКИ ЗЛОЧИННОСТІ У ПЕРШІ РОКИ ВВЕДЕННЯ НЕПУ В УКРАЇНІ	72	
<i>Геннадій Єфименко (м. Київ)</i> ДЕВІАЦІЯ ТА НОРМА В ЖИТТІ ВЧИТЕЛЯ НАПЕРЕДОДНІ “ВЕЛИКОГО ПЕРЕЛОМУ” (на прикладі зі звільненням з роботи)	81	Постановою президії ВАК України журнал внесено до переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук за спеціальностями “Історичні науки” (Бюлетень ВАК України. — 2009. — № 8.)
<i>Петро Бондарчук (м. Київ)</i> АРХАЇЧНІ СВІТОГЛЯДНІ ЕЛЕМЕНТИ У ВІРУВАННЯХ І ТРАДИЦІЯХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ (середина 1940-х — середина 1980-х років)	87	
РОДИНА ТА ПОВСЯКДЕННИЙ ПОВУТ		
<i>Ірина Петренко (м. Київ)</i> ПІЛЮБНО-СІМЕЙНІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ПРАВОСЛАВНОЇ ПОВСЯКДЕННОЇ КУЛЬТУРИ РОСІЇ (XVIII ст.)	97	
<i>Віталій Дмитренко (м. Полтава)</i> РОДИНА СВЯЩЕНИКІВ СЕЛА ШКУРАТИ ПИРЯТИНСЬКОЇ ПРОТОПОПІЇ: СПРОБА РЕКОНСТРУЦІЇ ЗА МАТЕРІАЛАМИ СПОВІДНИХ РОЗПИСІВ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVIII ст.	104	
<i>Оксана Коваленко (м. Полтава)</i> ГОНЧАРСЬКІ РОДИНИ ПОЛТАВИ XVIII ст.	109	Усі права застережені. Передрук дозволено тільки за згодою редколегії.
ПОВСЯКДЕННЯ СУСПІЛЬНИХ ВЕРСТВ		
<i>Анна Гедьо (м. Донецьк)</i> ЗАПОВІТИ ЯК ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ ПОВСЯКДЕННОГО ЖИТТЯ НІЖИНСЬКОЇ ГРЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ XVIII — ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XIX ст.	117	Журнал zareєстровано 6.12. 1995.
<i>Інна Петрова (м. Донецьк)</i> ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВІЙСЬКОВО-ТОПОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ XIX ст.	123	Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 1722.
<i>Ігор Коляда (м. Київ)</i> ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТЯНСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ: МАТЕРІАЛЬНО-ПОВУТОВИЙ АСПЕКТ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX ст.)	132	Електронна версія: www.history.org.ua www.nbuv.gov.ua www.nsku.org.ua
<i>Наталія Діанова (м. Одеса)</i> ХЕРСОНСЬКА ЄПАРХІЯ НАПРИКІНЦІ XIX ст. (на матеріалах міста Берислава)	142	
<i>Діана Аверіна-Лугова (м. Сімферополь)</i> ЯВИЩА АНТИКУЛЬТУРИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАПОВНЕННЯ СФЕРИ ДОЗВІЛЛЯ ГОРОДЯН КРИМУ НАПРИКІНЦІ XIX — НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ	147	© Національна спілка краєзнавців України © Інститут історії України НАН України

- *Тетяна Арзуманова (м. Харків)*
- **МОВНІ ТА КУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ НА СЛОВОЖАНЩИНІ**
- **НАПРИКІНЦІ ХІХ ст. (на прикладі Харківської губернії) 154**
- *Володимир Милько (м. Київ)*
- **РЕГІОНАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕПУТАТІВ ВІД УКРАЇНСЬКИХ**
- **ГУБЕРНІЙ І–ІV ДЕРЖАНИХ ДУМ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ**
- **(1906–1917) 163**
- *Вадим Стецюк (м. Кам’янець-Подільський)*
- **ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ЗАЛОГИ КАМ’ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО**
- **(1917–1920 рр.) 171**
- *Людмила Кушнір (м. Донецьк)*
- **ПОВСЯКДЕННІ РЕАЛІЇ РОБІТНИЧИХ СІМЕЙ ДОНБАСУ**
- **У 1920–1930-х РОКАХ 178**
- *Нані Гогохія (м. Луганськ)*
- **КУЛЬТУРА МАСОВИХ СВЯТ ТА УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО**
- **У 1930-х РОКАХ 183**
- *Олександр Лук’яненко (м. Полтава)*
- **“СВІЙ СВОГО, ЩОБ І ЧУЖИЙ БОЯВСЯ”: ПРОТИСТОЯННЯ**
- **У СЕРЕДОВИЩІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**
- **УРСР ЧАСІВ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ 190**
- *Олексій Попов (м. Сімферополь)*
- **НЕБАНАЛЬНЕ ПОВСЯКДЕННЯ: ПІДГОТОВКА ДО ТУРПОЇЗДКИ**
- **ЗА КОРДОН У РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ 1950–1980-х рр. 197**
-
-
- **ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ В ІСТОРІЇ ПОВСЯКДЕННЯ**
-
- *Ольга Лабур (м. Київ)*
- **“НОВА ЖІНКА”: УНОРМОВАНІ ОБРАЗИ ЖІНКИ-СУСПІЛЬНИЦІ**
- **І ЖІНКИ-ТРУДІВНИЦІ В РАДЯНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ УКРАЇНИ**
- **1920–1930-х РОКІВ 205**
- *Олена Стяжкіна (м. Донецьк)*
- **ГЕНДЕРНІ ВИМІРИ РАДЯНСЬКОЇ ПОВСЯКДЕННОСТІ**
- **1960 — СЕРЕДИНИ 1980-х рр. 214**
-
-
- **КУРЬОЗНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБРАЗІВ МИНУЛОГО**
- **В УЯВЛЕННІ СЬОГОДЕННЯ**
-
- *Ольга Ковалевська (м. Київ)*
- **ЩО ТАКЕ “МАЗЕПА”: ЧАСОВА ТА ПРОСТОРОВА**
- **ТРАНСФОРМАЦІЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ІСТОРИЧНУ ОСОБИСТІТЬ 225**
-
-
- *Вимоги щодо оформлення 235*
- *Про авторів 236*